

Meisje met de bloem (pag. 4)

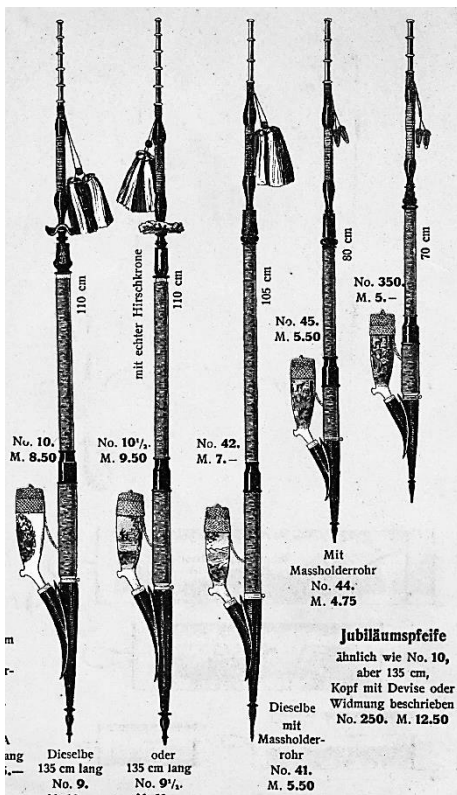

Pijprokende vos (pag.12)

Pijprokende vos

Bert van der Lingen

De hier afgebeelde porseleinen tabakspijp is onlangs door een lezer van ons blad ter determinatie aangeboden. Deze in Duitsland gemaakte pijp met een wat ongewone afbeelding stamt waarschijnlijk uit de periode 1880-1920. Het is niet bekend door welke firma de pijp is gemaakt.

Afb. 1. Complete tabakspijp met firmanaam 'Tabakfabrik von L. Neuhaus in Welschenennest Westfalen.'

Afb. 2. Vergelijkbare porseleinen pijpen in de prijslijst van Wilhelm Imhoff, pijpenfabrikant te Cassel, 1900-1920

(zie <https://www.tabakspijp.nl/archief/-archief-catalogi-fabrikanten/duitsland/>)

De pijp bestaat uit meerdere onderdelen en heeft een zogenaamde stummel ketel met een hiel en een korte insteeksteel. De originele steel en het knopenmondstuk is van zwart buffelhoorn. De steel heeft gekartelde en gedraaide knopen van lichtbruin buffelhoorn en een flexibele stoffen eindstuk waarin het mondstuk steekt. De tabaksketel is van porselein en steekt in een eveneens buffelhoornen zak met vochtsluis en een metalen montering. Op de voorzijde van de tabaksketel is een transfer aangebracht waarop een zittende vos is afgebeeld die een porseleinen pijp rookt. Hij zit met zijn voorpoten op een wit laken dat als picknickkleed dient en gedekt is met drankflessen, eten en een vol en een omgevallen wijnglas. De afbeelding is aan de onderzijde afgezet met een goudkleurige rand. Boven de vos staat de

tekst: 'Was gleicht wohl auf Erden dem Jäger-Vergnügen' en 'Schutz-MARKE' (wettig gedeponerd handels merk). Aan de achterzijde van de tabaksketel lezen we de firmanaam 'Tabakfabrik von L. Neuhaus in Welschenennest Westfalen.'

Afb. 3-4. De voor- en achterzijde van de porseleinen kop met de afbeelding en tekst.

Tabaksfabriek L. Neuhaus De pijp is, gemaakt in opdracht van de tabaks- en sigarenfabriek L. Neuhaus in de plaats Welschen Ennest in Noordrijn-Westfalen. Het familiebedrijf Neuhaus werd in 1825 opgericht. Ze maakten verschillende tabakken onder diverse merknamen waar onder 'Wolfshorn' (zie afb.). De pijp met de pijp rokende zittende vos is mogelijk als reclamepijp gemaakt. Vergelijkbare pijpmodellen vinden we onder andere in de catalogi van Wilhelm Imhoff te Cassel (afb. 2).¹⁵ Dergelijk pijpen kostten tussen de DM 4,75 en DM 5 voor de korte soorten met een lengte van 70-80 cm en DM

¹⁵ <https://www.tabakspijp.nl/archief/archief-catalogi-fabrikanten/duitsland/>

7 tot DM 11 voor pijpen met een lengte van 105-110 cm. Ook in de catalogus van de pijpfabriek C.H. Bock Söhne in Lügumkloster uit de periode 1912-1919 vinden we deze pijpen terug.¹⁶

Afb. 5. Briefhoofd L. Neuhaus, Welschen Ennest, 1936.

Afb. 6. Wolfshorn tabak van L. Neuhaus, Welschenennest.

De tekst op de pijp

De tekst op de pijp komt uit de romantische opera 'Der Freischütz' gecomponeerd door de Duitse componist Carl Maria von Weber. De première van Der Freischütz vond plaats in 1821 in de Koninklijke Schouwburg van Berlijn. Het verhaal van de opera gaat over Max die een de schutterswedstrijd moet winnen om met Agathe te kunnen trouwen.

Zijn vriend Kaspar adviseert hem op zeker te spelen en neemt hem mee naar de 'zwarte' jager Samiel die hem magische kogels geeft die altijd raak zijn. Nadat Max de wedstrijd heeft gewonnen komt het verraad uit en wordt hem een jaar huwelijk op proef toegestaan. Hij zal eerst zijn eerlijkheid moeten bewijzen voordat hij Agathe definitief mag huwen.

Collectie en foto's: Dries Bosma.

¹⁶ <https://www.tabakspijp.nl/archief/archief-catalogi-fabrikanten/duitsland/>